

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 16 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 22 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét 6 óráig és
 Hanap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszadárja
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 5.

Uj vámkorszak.

(K. O.) A rendeleti uton életbe léptetett kereskedelmi szerződésekkel és autonóm vámtarifával új gazdasági korszakba lépünk. Németország vámpolitikája által kényszerítve, magasabb agrár vámkort léptettünk életbe, megszüntettük Szerbiával szemben a határforgalmi kedvezéseket és állategészségügyi egyezményt vele nem kötöttünk.

Mindezeknek az intézkedéseknek az a céljuk, hogy a magyar mezőgazdaság fokozottabb vámvédelemben részesüljön, azért indokol az az általánosan felmerülő kérdés, hogy a magasabb agrár vámkort fogják-e és mennyiben befolyásolni a gabona áralakulását. Más szóval, fognak-e a gabonavámok érvényesülni?

A gabonavámnak az a célja, hogy az országtól távol tartsa az idegen gabonát és biztosítsa a belföldi termelést. Minél jobban tudjuk a belföldi termelésnek a belföldi piacot biztosítani, annál jövedelmezőbb a termelés. A jövedelmezőségtől éppen csak a külföldi gabona beözönlése tudja megfosztani, mint azt a spekuláció a szerb búzával megcselekedte, mely majdnem vámentesen került piacunkra. Ez esetben a gabonavám nem érvényesülhetett és nekünk kivitekre kellett dolgoznunk, holott a közös vámterület nem buzakiviteli terület.

Most azonban, hogy távol tartjuk a keleti importot a magasabb gabonavámok érvényesülni fognak. Érvényesülnék először azért, mert a belfogyasztás mértéke következtében a világpiaczi árak kevésbé tudják lerontani árviszonyainkat. És érvényesülni fognak azért, mert valószínűvé válik az import szükségessége. A népesség természetes szaporodása és az iparfejlesztés oly két tényező, mely a kenyércikknek termelésének mind nagyobb súlyt fog kölcsönözni. Természetes, hogy a gabonavámok csak lassan és fokozatosan fognak érvényesülni. Inséges esztendőben azonban nagy gabonára lehetünk elkészülve.

Érdekes egyúttal annak a kérdésnek a felvetése, hogy a magasabb gabonavámok miképp fogják a börze forgalmát befolyásolni. A spekuláció általában a legpesszimistikusabb felfogással ítéli meg a dolgot.

Szerinte az arbitrázs üzlet, melyet eddig a keleti államok czégei a budapesti börzén folytattak, teljesen meg fog szűnni. Egynehányan már is felszedték budapesti sátorfájukat. Ugyszintén meg fog csapanni a tranzito forgalom.

Az első azt jelenti, hogy a budapesti börzén meg fog csökkenni a differenciális határidő-üzlet. Ez a körülmény bár csökkenti a budapesti börze nemzetközi spekulációs jellegét, a reális üzletforgalomra nincs befolyással. A termelés

érdeke megköveteli a gabonapiac realizálását, nem pedig szolgáltatási képességét. A termelés szempontjából csak örülnünk kell, ha a magasabb gabonavámok a keleti államokkal folytatott spekulációs üzleteket lehetetlenné teszik. Inkább fokozódjék le a budapesti gabonapiac országos piac jellegére, csak maradjon meg reális piacnak. Ettől pedig még messze vagyunk. A tranzito forgalomról pedig nem tudjuk megérteni, hogy az mennyiben befolyásolta a budapesti piacot. Mert utóvégre csak erről lehet szó. Hogy a tranzito forgalom elmaradása csökkenti a közlekedési vállalatok jövedelmezőségét, az más lapra tartozik.

A spekuláció céljai elérésére a termelést használta ki. Ezzel a termelés elesett fáradozása gyümölcsétől. A termelő osztály gyengült és válságba jutott. Ez pedig kihatással van egész államéletünkre.

A nemzeti politika törekvése legyen a termelő osztályt megerősíteni. A spekulációval nem kell törődnünk. Elég erős az, hogy magán segítsen. Ha a magasabb gabonavámok tényleg a spekuláció gyengítésére vezetnek, ezzel oly szolgálatot tettünk a mezőgazdasági termelésnek, melyet előre nem láttunk és melyet eléggé meg nem becsülhetünk.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

La «Sauterelle».

(A «Sáska»)

Vigjáték egy felvonásban.

Irtá: F. Grenet Daucourt.

Francoziából:*

G. L.

Személyek:

Jules Florigny

Cécile Bonichon.

Szalón a Sauterelle jacht földjén. A háttérben ajtó. Elöl két zsöllye s egy szőnyeggel beborított asztal. Beszélőcső a falon. A függöny felgördítésekor Jules belebeszél a csöbe.

I. jelenet.

Jules (egyedül). Megértett jól ugye? . . . Szép, elegáns, lefátyolozott! . . . Valószínűleg

le lesz fátyolozva . . . Mihelyt rátette a lábát a Sauterelle hidjára, le fogja vezetni ide, a társalgó terembe; azután fölcsedi a horgonyt, s ki a nyílt tengerre . . . Megértett? . . . Igen? . . . Jó. (A közönséghez) Először ma két hete találkoztam vele, a vízben . . . Hanyatt úszott . . . én is . . . Hanyatt feküdtünk, az égre nézve mindketten, a hullámok gyöngéden ringattak. Hozzászóltam, azonban éppen mikor megakarom szólítani, fölbukik a hullámokból egy nagy tömeg, melyet eleinte cethalnak néztem! . . . A férje volt! . . . Ugyan mondják meg mi dolga volt neki ott . . . Az első pillanatban leakarom huzni magammal a víz alá s ott tartani egy vagy két óra hosszat . . . Képzelmék nem láthatok férjet, anélkül, hogy el ne fogna a vágy kitörölni őt az élők sorából. Szerencsére, abban a pillanatban eszembe jutott, hogy magam is odapusztulnék . . . ha nem jutott volna eszembe! Életben hagytam, de megesküdtem, hogy elveszem a feleségét! Ne is kérjenek, ez minden, amit érte tehetek! Két hete követem ugyan e nőt, tengerparton, sétányon, kaszinóban, mindenütt! Lehetetlen hozzáférköznöm, megszólítanom . . . Nem megy el mellőle a

nyomorult! Becsületemre, nagy bajoknál nagy orvosság kell! . . . Tegnap kibéreltem a «Sauterelle»-et, mely tizenkét kötéllyel halad óránként, s álmaim angyalának a következő levelet küldöttem: «Ha holnap, két órákor nem lesz a Sauterelle földjén, két óra öt perczkor megszüntem élni. Aláírva: Jules Florigny.» (Zsebórájára nézve) Három percz múlva kettő . . . Van még nyolcz perczem. Vagyis huszonhárom a kegyelem fertályórát is hozzászámítva . . . Mihelyt a hidra teszi a lábát, megadom a jelt az indenlásra s ki a tengerre . . . De eljön-e? That is the question! Nagyon bosszankodnám, ha nem találna eljönni, de nagyon! Véget kellene vetnem életemnek az én koromban, teljes egészségben, virágomban! . . . Nem lenne bátorságom ilyen gonosztettet elkövetni, nem, soha! (Meggpillantva Cécilet a fenékszínen). Ez ő! ez ő!

(Cécile élénken belép s mantillejét az asztalra dobja.)

II. jelenet.

Jules, Cécile.

Cécile. Éll ön még éll!

Jules. Kérem még csak két óra.

* La Veillée. 1905. 188 és kk. ll.

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

keztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhahérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

A politikai válság.

A politikusokat még mindig *Bánffy* szerencsétlen sakkhuzása foglalkoztatja. Emellett az ellenzék lassan készülődik az új választásokra. A debreczeni királyi biztos bevonulása és tervei is elég anyagot szolgáltatnak a politikai pikantériák kedvelőinek.

Részletes tudósításunk a következő:

Fejérváry Bécsben.

Fejérváry Géza báró az abszolút kormány miniszterelnöke, ma Bécsbe utazik a kabinet rekonstrukciója ügyében. Hír szerint *Kristóffy* már beadta lemondását, tárczáját egyelőre *Fejérváry* veszi át, *Lányi* is lemond s utóda vagy *Geguss* koronaügyész lesz, vagy *Székely Ferencz* a kuria másodelnöke. Ez esetben *Lányi* a kuriához megy.

Bihar honvéde mi miniszter utódja hír szerint szili *Papp Béla* altábornagyó lesz.

Bánffy kilépése.

A vezérbizottság értekezletet hívott egybe, amelyre *Bánffy*t is meghívták, jelezve a hozzáintézett levélben, hogy az ő szegedi levelet fogják tárgyalni. *Bánffy Sebestyén* József dr. utján levelet intézett *Kossuth* Ferenczhez, melyben bejelenti kilépését a koalícióból s a vezérbizottságból.

Lépése indokául kifejti levelében, hogy nem tartozik azon politikusok közé, akik olyan harcra vezetnek a nemzetet, amelynek sikertelenségét előre tudják. A felirattal alkotmányos uton megoldható a válság akár a katonai, akár a közgazdasági kérdéseket tekintjük. Hivatkozik azután arra, hogy a vezérbizottsággal már szeptemberben nem értett egyet. Sőt tiltakozott annak állásfoglalása ellen.

Igy a választói jog kérdésében is, amikor hatodmagával tárgyalt *Kossuth* lakásán, küztük két szociáldemokratával, s amikor a függetlenségipárt elhatározta, hogy az általános választói jogot is bekapcsolja a koalíció programjába, hogy a szociálisták szövet-

ségét megnyerje, — amit azonban nem valószínűsített meg. Február 20 án sem értett egyet a vezérbizottsággal, amikor az új választások előkészítéséről volt szó.

A vezérbizottság ekkor abban állapodott meg, hogy a függetlenségi pártot abszolút többségre kell juttatni. Ezt *Bánffy*, mint a szocializmus híve nem helyeselhetette, sőt a többi 67-es pártot, a néppártot és az alkotmánypártot is felszólította hasonló állásfoglalásra. Ami nyomban nem következett be.

Hír szerint *Bánffy*, arra az esetre, ha akciója eredménytelen marad, teljesen visszavonul a politikától.

A néppárt értekezlete.

A néppárt tegnap délelőtt gróf *Zichy* Aladár elnöke alatt *Molnár* János apátplébános lakásán értekezletet tartott, melyről kommunikét nem adtak ki. Az értekezlet a politikai helyzettel foglalkozott és úgy határozott, hogy már most megkezdje az agitációt a jövő választásokra.

A pártkonferencián *Zichy* Nándor gróf is részt vett.

Kilépés az ujpártból.

Debreczenből jelentik: *Szabó* Kálmán, Debreczen harmadik kerületének volt ujpárti képviselője, ma levélben tudatta, hogy kilép az ujpártból és a függetlenségi párthoz csatlakozik.

Elhatározásának az oka az, hogy nem ért egyet *Bánffy* nyílt levelével. — Kolozsvárnak két volt képviselőjét *Wesselényi* Miklós bárót és *Pisztóry* Mór egyetemi tanárt is felszólítják, hogy egyetértene-e *Bánffy*val. Ha igen, ne számítsanak többé Kolozsvár mandátumára.

A Nap hire szerint az egész ujpárt föl-oszlik, csak *Eötvös* Károly és — *Hock* János tartanak ki *Bánffy* mellett.

Királyi biztos Debreczenben.

Debreczenbe ma érkezett meg *Naszády* István kir. biztos több miniszteri hivatalnok kíséretében, katonai és csendőri fedezettel.

Naszády tegnap reggel indult el a keleti

pályaudvarról egy miniszteri tanácsos, *Tóth* János rendőrfelügyelő, valamint detektívek kíséretében. Püspök Ladánynál egy csendőrhadnagy csatlakozott a kísérethez több csendőrrel. Debreczenben az egész helyőrség talpon volt s az utcákon mindenfelé sorfalat állott a katonaság.

Naszády kocsiját gyalogosok és huszárok vették őrizet alá, így hajtatott a városba. Megabczugolták. Kocsiját kövekkel hajigálták. A csendőrök kardot rántottak, a tömeg közé rohantak. A nép, valamint a csendőrség részén több sebesülés történt. *Ludasy* Gyula protestáns hittanhallgatót három társával letartóztatták s a csendőrségre kísérték. Egy kőmiveslegényt is bekísértek. Több letartóztatás történt még. *Naszády* lakását temérdek katona strázsálja. A királybiztos úgy a megyei, mint a városi törvényhatóság autonómiáját fölfüggeszti.

A kormány kölcsöne.

A N. Fr. Pr. értesülése szerint a kormány az esedékessé váló koronajáradékkötvények rendezésére a *Rotschild-csoportból* 100 millió kölcsönt vesz föl. A tárgyalásokat már *Popovics* államtitkár megkezdte.

Lemondott főispán.

Besztercebányáról jelentik: *Kürthy* Lajos cs. és kir. kamarás, Zólyomvármegye főispánja már hónapokkal ezelőtt lemondott állásáról, de mindez ideig nem mentették fel. Január óta a vármegyei üléseken sem vesz részt. Legutóbb ismét személyesen sürgette meg felmentését, de a helyett néhány heti szabadságot kapott. *Kürthy* főispán távozását a megyében sajnálattal veszik tudomásul.

Visszahelyezett alispán.

Badcs Endre sopronmegyei alispánt, aki ellen *Kristóffy* fegyelmet rendelt el, a törvényhatóság egyhangulag visszahelyezte állásába.

A Times a válságról.

A Times hosszabb cikkben foglalkozik a magyarországi helyzettel és a többi között így ír. A kormány legutóbbi tényei, úgy

Cécile. Félttem, hogy későn érkezem.
Jules. Öt perc múlva már csak egy holt-
tetem adhatott volna feleletet.

Cécile. Az uram órája késik.

Jules (keserűen) Ezt nem csodálom, tőle!

Cécile. Végre is, őn él, s ez a fő.

Jules. Teljesen osztom véleményét.

Cécile. Milyen halálnemet választott volna?

Jules. (Zavartan) Milyen halálnemet (félre.)

Teringettél!

Cécile. No igen . . . talán revolvért?

Jules. Nem, nem revolvért . . . ez nagy
zajt csinál.

Cécile. Akkor hát törrel . . .

Jules. Azzal se . . . a törrel könnyen el-
hibázza az ember és én nem akartam hibázni.

Cécile. (élénken) Hát méreggel . . . a mér-
get választotta!

Jules. A gyógyszerészektől nem lehetett
volna mérget kapni.

Cécile. Eltaláltam: föl akarta akasztani
magát?

Jules. Nem . . . kilóg az ember nyelvel
ez nagyon csúnya!

Cécile. Gézával megfullasztotta volna magát?

Jules. Óh, ehhez nyáron nagyon me-
leg van.

Cécile. Vizbe fullasztotta volna magát?

Jules. Ezt már inkább; de mégis tudván
uszni, tartottam volna önfenntartási ösztönöm
től, amely nálam különösen ki van fejlődve.

Cécile. No hát?

Jules. No hát tudja még nem állapodtam

meg teljesen. Ingadoztam . . . Talán valameny-
nyit fölhasznátam volna egyszerre.

Cécile. (élénken) Hallgasson, elérmit.

Jules. Ha egyszer az ember elszánta ma-
gát a halálra, nem sokat teketóriáz . . . A fő-
dolog, hogy az ember elhatározza magát; ez
minden.

Cécile. És miért akart véget vetni életének?

Jules. Miért? Azt kérde, hogy miért? (A
közönséghez) Még azt kérde, hogy miért?

Cécile. Igen azt kérdezem, miért?

Jules. Hát asszonyom, azért, mert szere-
tem, s mert nem tudok ön nélkül élni!

Cécile. Ön szeret, engem?

Jules. Mint egy örült, mint a fűszál a
harminot, mint a gyík a napot, mint a szent-
jánosbogár a sötétséget, az ábrándozó a hold-
világot!

Cécile. (Abrándozva) Szeret?

Jules. És kegyed nem is tudta ezt?

Cécile. Csak sejtettem.

Jules. Nos tehát, most már biztos felőle.

Cécile. Fájdalom! De hát mióta vert gyö-
keret szívében ez a szerencsétlen szenvedély?

Jules. Attól a naptól kezdve, mikor először
megláttam a vizben, hanyatt fekve. Soha, soha
nem fogom ezt elfelejteni!

Cécile. (Élénken.) Ellenkezőleg, el kell fe-
lejtenie.

Jules. Elfelejtenie! . . . De hát asszonyom, őn
nem tudja . . .

Cécile. (Félbeszakítva.) En csak egyet tu-

dok uram s az, hogy asszony vagyok s hogy
szeretem az uramat.

Jules. Ne mondja azt asszonyom, csak ezt
ne mondja . . .

Cécile. Miért ne?

Jules. Mert az lehetetlen!

Cécile. Lehetetlen?

Jules. Ez természetellenes volna!

Cécile. De uram . . .

Jules. Ön nem a férjét szereti, hanem en-
gem . . .

Cécile. Önt? . . . Biztosítom uram, hogy csa-
lódik.

Jules. Nem asszonyom, nem, én nem csa-
lódok s ennek az a bizonyosága, hogy kegyed
itt van mellettem, hogy engedett meghívásom-
nak, hogy ide futott az első jelre, amelyet
adtam.

Cécile. Hogy önt megakadályozzam nevet-
séges tervei kivételében.

Jules. Én nem hiszek önnek asszonyom.

Cécile. Hát mit hisz . . .

Jules. Azt hiszem, azt hiszem, hogy ön
osztja az érzelmeiket, melyeket én ön iránt
táplálok.

Cécile. Semmit sem osztok . . .

Jules. Biztos benne?

Cécile. Föltétlenül.

Jules. Nincs igaza. Nézze, én nagyon sze-
retem önt!

Cécile. Ez nem ok arra, hogy én is azt
tegyem.

Jules. De nagyon is.

látszik, komoly feszültséget idéztek elő. A jelen pillanatot rosszul választották meg az ország közszabadságai ellen való hadjáratra. Másrészt, ha a koalíció vezetői nincsenek teljesen elvakítva, úgy az utóbbi idő eseményei kétségkívül aggodalmat keltenek bennünk politikájuk bölcsesége iránt.

Sürgősen szükséges, hogy a koronát és a politikai vezetőket az engesztelődés és a kompromisszum szelleme irányítsa. A külföld az osztrák-magyar monarchia csorbítottan erejének fenntartását oly nagy jelentőségűnek tartja, hogy amellet minden más vitás pont elenyészik.

Reméljük, hogy a magyar államférfiak magukévá teszik azt az európai jelentőségű nagy szempontot, amely az osztrák-magyar monarchia létérdekeinek is teljesen megfelel, — amíg nem késő.

Rómer.

Rómer Róbert pestmegyei kirendelt helyettes főjegyző beadta lemondását.

NAPROL-NAPRA.

Kereszt és munka.

Vucskics Gyula dr. böjti előadása.

A kereszt tanítása és törvénye, központja, irányítója az emberek működésének, életének. A kereszt tanításához kell alkalmazkodnia mindenkinek, ha nem akarja, hogy élete kárba menjen, hiábavaló legyen.

De nagy tévedés lenne azt hinni, hogy a kereszt tanítása, a kereszt törvénye csak egyeseknek szól, csak magánembereknek, de nem a társadalomnak, családnak vagy államnak. Amint az egyes embernek kárba megy az élete, ha nem áll a kereszt alá, úgy nem boldogul a társadalom, a család vagy az állam sem, ha megveti a kereszt törvényeit.

A szent koronán, melyet Szent István utódja visel, s amely nemcsak jele, hanem öre, talizmánja a mi államiságunknak, a mi veszélyeztetet: alkotmányunknak, ott ragyog a kereszt. Azt jelenti az a kereszt a koronán, hogy

a korona felkent viselőjétől a magyar szent korona legkisebb tagjáiig, azaz a legegyszerűbb polgárig mindenkinek követnie kell a kereszt tanítását, a kereszt törvényeit úgy magán, mint nyilvános életében. Szent István a kereszt törvényére, mint rendíthetetlen alapra helyezte országát, azon kell nyugodnia a családtól kezdve minden államentartó intézménynek. Ugy kell, hogy Krisztus szelleme járja át törvényhozásunkat, igazságszolgáltatásunkat, közéletünknek minden vonalon. Krisztus szelleme járja át szívünket, lelkünket, Krisztus törvénye irányítsa gondolatunkat, cselekedetünket. «Krisztus legyen ur nemcsak a templomban és a sziv kamrájában, hanem a palotákban és kunyhókban, a családban és az iskolában, a bírói széken és a törvényhozás termében, az iparos műhelyében és a gyártelepeken.»

Ha Krisztus szelleme, Krisztus törvénye lenne ur az iparosmühelyben és a gyártelepeken — — — hej! de más sorsa lenne akkor az iparos- és munkás osztálynak.

Az Ur Jézus Krisztus a munkát és a szegénységet választotta osztályrészül. Nem is kunyhóban, hanem istállószertű barlangban jött a világra. Ifjúságát a műhelyben, kemény munkában töltötte. Első hódolói egyszerű pásztorok voltak, tanítványait a szegény egyszerű halászok, vámosok és másfajta kézművesek közül választotta, a szegényeknek hirdette az evangéliumot, megosztotta velük a nélkülözés kenyerét nem volt tulajdon helye, hova lehajtsa fejét és miután leszenvedte megváltásunkért a keresztalált, idegen sírba fektették a munkában elfáradt, a szenvedésektől elgyötört teste másnak a sírjában talált nyugvóhelyet harmadnapig, míg saját erejéből fel támadt s a meggyalázott keresztnek örök dicsőséget szerzett.

Krisztus halálával megváltotta a világot a bűntől, életével, példájával megszentelte a munkát és a szegénységet, tanításával és kegyelmeivel átalakította a világot. Bennünket ezuttal tanításának három pontja érdekkel közelebből a munkáról, igazságról és a felebaráti szeretetről.

A kereszt tanítása szerint nemcsak azért kell dolgozni, mert a munka életfentartásunk eszköze, hanem azért is, mert az kötelesség mindnyájunkra azokra is, akik nincsenek rászorulva, mert a munka Isten dicsőségére válik, mert a munka megnevesíti az embert.

Az irás szavai szerint az ember munkára születik és a madár repülésre. *Kötelessége* az embernek a munka.

Ha nem is esett volna bünbe az ember, ha nem is üzte volna ki Isten a paradicsomból, ott is dolgoznia kellett volna az embernek; bár ez a munka nem lett volna gyötrő, hanem csak hasznos foglalkozás. Dolgoznia kell mindenkinek, akár rá van szorulva, akár nincs, akár gazdag, akár szegény.

Dolgoznia kell mindenkinek, mert a munka Isten dicsőségének eszköze. Minden munka, legyen az a legszerűbb is, ha azt úgy végezzük amint kell és illet, Isten dicsőségére válik, igazi imádság az. *Aki nem dolgozik Istentől vonja meg a tiszteletet.*

Dolgoznunk kell mindnyájunknak, mert a bünbeesés óta a munka — büntetés. Orczád verejtékével eszed a kenyeret. Hasztalan rugdalóznak ez ellen az evoluzionisták és szocialisták, kik azt mondják, hogy a munka csak azért gyötrő, mert rosszul van szervezve a társadalom, de ha jól szervezik élvezet lesz az. Óh nem. Szervezhetik — ha tudják — a társadalmat az ő ábrándjaik, hóbortjaik vagy álomképeik szerint, a munka nem lesz élvezet akkor sem — kérdezzék meg az aratót a szántóföldön, az iparost a műhelyben. Gyötrel, kínlás fűződik a munkához mindig, az isteni ítéletet — Orczád verejtékével eszed kenyered — megváltoztatni nem áll hatalmunkban.

De nem is kell azt megváltoztatni.

Ha a munkásnép felismeri a munkának ezt a végtelenül becses erkölcsi értékét, nem lesz olyan sivár a sorsa és egyedül ezzel a feltétellel hasonlíthatatlanul többet javít helyzetét, mint a könnyelmű csabítóknak összes üres, hiábavaló ígéretei, melyek megmetelyezik a lelkét, elrabolják a legdrágább kincsét, hitét, de nem nyújtanak helyette semmit, csak kielégíthetetlen igényeket, elégedetlenséget és hit nélkül elviselhetetlen nyomort és szenvedést.

De van a keresztnek más tanítása is és ez már elsősorban, a gazdagoknak, a munkaadóknak szól — a keresztény igazságosságról.

A keresztben értünk szenvedett isteni Megváltónk azt kiáltja felénk, hogy ime megosztottam veletek az emberi természetet, megosztottam veletek a munkát és szegénységet, kiontott vérem árán megváltottalak benneteket — szegényt és gazdagot egyaránt. — Tehát a munka nem valami külön fajta a teremtményeknek, hanem mindnyájan testvérek vagyunk Krisztusban, ugyanazon mennyei Atyának gyermekei, egyenjogu örökösök a mennyei hazában. A kereszt figyelmeztet arra is, hogy a munka nem szégyen többé, hanem tisztesség; figyelmeztet arra, hogy embertelen dolog az emberekkel visszaélni s őket csak annyiba becsülni, amennyiben izmokkal és erővel bírnak; figyelmezteti a munkaadókat arra, hogy alkalmazottakkal szemben legfőbb kötelességük a méltányos bánásmód s hogy adják meg mindenkinek igazságosan a magáét.

De viszont a szegényektől igényeikben mértéket, dolgaik végzésében becsületességet és hűséget követel ugyanazon keresztény igazságosság.

A kereszt igazsága figyelmezteti a gazdagokat arra, hogy vagyonukról számot tartoznak adni egykor az Istennek. A kereszt igazsága szívünkre köti mindnyájunknak a felebaráti szeretet parancsolatát s ösztönöz bennünket, hogy az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlása által szerezzünk magunknak el nem muló kincseket. Az ujszövetségnek ez az alaptörvénye állította a jótékonyaságnak a pogány és zsidóvilág előtt teljesen ismeretlen felséges alkotásait: a kórházakat, árvaházakat, menedékházakat és zárdaikat; az ujszövetségnek ez az alaptörvénye nevelte a jótékonyaságnak csodálatos hőseit: a szent Ferenczeket, szent Antalokat, szent Istvánokat, szent Erzsébeteket, Páii szent Vinczéket és Kolpingokat, kik hasonlíthatatlanul többet tettek az emberiség boldogítására, a munkások és szegények sorsának javítására, mint az összes szocialista reformok, tervek és ábrándok együttvéve.

Cécile. No hát lássuk, mit akar, mit vár, mit remél?

Jules. Azt akarom, várom, remélem . . . Mondtam, hogy nem élhetek ön nélkül.

Cécile. Ön feledi, hogy én tisztességes asszony vagyok.

Jules. Tudom, sőt főképp azért is szeretem Cécile. S hogy egy tisztességes asszony első kötelessége hű maradni az urához.

Jules. Oh ez nem kötelesség, ez csak előítélet!

Cécile. Melyet én tisztelek és (elsikoltja magát) Jaj, Istenem!

Jules. Mi baja?

Cécile. Hisz ez a hajó megy!

Jules. Igen, mióta ön rajta van.

Cécile. A Sauterelle elhagyta a kikötőt?

Jules. Igen, vagy husz percze.

Cécile. És hová megy!

Jules (Tüzzel) ahová ön akarja. Angliába, Amerikába a világ végére!

Cécile. A világ végére! És a férjem?

Jules. Öt nem vehettem föl.

Cécile. (Odase hallgatva) Mit fog mondani, ha észreveszi távolléteimet?

Jules. Amit akar. Az nekem mindégyl!

Cécile. De uram, ne tudassa meg velem, hogy eljöttem.

Jules. Ez nem szándékom.

Cécile. Menjen fel a tödéltre s adja ki a parancsot, hogy forduljunk vissza.

Jules. Visszaforduljunk!

Cécile. Könyörgök! Akarom, követelem!

Jules. És ezuttal?

Cécile. Azután?

Jules. Ön visszafog térni térjéhez, ugye?

Cécile. Világos.

Jules. És asszonyom én!

Cécile. Ön.

Jules. No igen, hát én?

Cécile. (Gyöngéden) Majd mást fog szeretni . . .

Jules. Soha! . . .

Cécile. (folytatólag) És el is fogja venni . . .

Jules. Nem fogom elvenni . . .

Cécile (m. f.) Boldoggá fogja tenni Önt!

Jules. Erre csak ön képes!

Cécile. Legyen esze!

Jules. Nem, inkább kivégzem magam rögtön, itt a szemelátára!

Cécile (izgatottan.) Nem fog tenni ilyen bolondságot!

Jules. (Nekitüzesedve.) Csak öt percz kell hozzá . . . nincs egy kötél, vagy revolver, vagy szén Önnél?

Cécile (m. f.) Florigny!

Jules. (m. f.) Tör, vagy landanum!

Cécile. (m. f.) Jules!

Jules. (csöndesedve). A keresztnevem! A keresztnevemen szólított!

Cécile. Ön elveszi az eszemet.

Jules. Ne keresse, könyörgöm. (Szünet.)

Mi a kegyed keresztneve?

Cécile. Megmondom, ha megteszi, amire az imént kértem.

Jules. Mit? Vagy igen, hogy visszaforduljunk . . . megyek . . . (létre) Jules,

Julesnek szólított (el.)

(Vége. köv.)

Es ha ma a társadalomban mégis nagy a nyomoruság, ha a munkásosztály forrong és elégedetlen, ha a tisztas munká nem találja meg méltó bérét, annak nem a kereszt az oka, amelyet pedig annyira gyaláznak ellenfeleink, hanem inkább az, hogy úgy a társadalom, mint sajnos igen sokan az egyes emberek közül messze eltávoloztak Krisztus keresztjétől, annak igazságától és törvényeitől. Hitetlenek, pogányok lettek; pogány a gondolkodásuk, pogány az erkölcsük, pogány az életük. Új pogányság támadt közöttünk.

Ezeknek a szerencsétlen, szájalomraméltó, hitetlen embereknek, munkaadóknak és munkásoknak, pogány a munkáról való felfogásuk is. Ők a munkát nem az Isten parancsából folyó kötelességnek, nem az Isten dicsősége előmozdításának, nem az életfentartás Istentől rendelt eszközének, nem imádságnak, nem bünbánatnak és elégtételnek, nem a lélek nemesbülési, tökéletesedési eszközének tekintik, hanem egyszerűen keresetforrásnak, nyereségeszköznek, üzletnek. A munkást pedig nem testvérnek, nem felebarátnak tekintik, hanem akárcsak a régi pogányok, gépnek, eszköznek. A munkabért aztán éppen emiatt nem a tisztességes életfentartás mértéke szabja meg, hanem az üzlet, vagy mint az árak értékét a kereslet és kínálat. Innét aztán az összeütközés a tőke és munka közt, innen a tőke ridegsége és önzése, innét a munkások kielégíthetetlen igénye és folytonos lázongása, innét egész néposztályoknak hallatlan nyomora. Vissza azért a kereszt-hez! A modern pogányság átkától sem válthatja meg más az emberiséget, mint Krisztus keresztje.

Hasztalan minden törekvés megteremteni a társadalmi békét — a kereszt tanítása, a kereszt igazsága nélkül. Egyesek és társadalmak csak ott lelik meg üdvöket, boidogságukat a kereszt tövében. Vissza a kereszt-hez!

Minél jobban eltávolodnak mások a keresztől, annál jobban ragaszkodjunk hozzá mi. Ha nehéz is a munka keresztje, mely vállainkat terheli, adjon erőt annak békétüréssel való elviselésére az a tudat, hogy a kereszt tövében áldás fakad, hogy minden tisztességesen végzett munka folytonos imádság úgy a mindennapi, mint az örök kenyérért.

Isten áldja a tisztas ipart!

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A miniszter jóváhagyása.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága 1904. ápr 14-én, illetve 1905. ápr. 13-án határozott a községi iskolák elhelyezése, iskolaépületek emelése és a költségek fedezése tárgyában. A belügyminiszter a határozatot jóváhagyta, kiköti azonban, hogy mivel a Diamandy-féle perben a törzsvagyon-alapból előlegezett 58076 kor. 22. fillér jelenleg még csak előlegkép térített vissza a gyámpénztári tartalék alapból a törzsvagyon-alapba és így az összeg a tartalékalap terhére exidőszert még végleg el nem fogadtatott, ennél fogva az eddig felhasznált összeg

pótlása iránt annak idején megfelelő intézkedés lesz teendő. Kijelenti továbbá a miniszter, hogy a régi városház eladására vonatkozó eladási szerződés feltétlenül miniszteri jóváhagyást igényel.

* **Közigazgatási ülés.** A megyei közigazgatási bizottsági ülésnek szerdán kellene meglenni Azonban *Miskolc* Ferencz dr. alispán távollétében mincs elnök, ki az ülést vezesse. *Keszthelyi* Zoltán vármegyei főjegyző alispánhelyettes ugyan, de a közigazgatási bizottság ülésén csakis miniszteri meghatalmazással elnökölni. A főjegyző fel let tervezte a miniszterhez az alispáni teendők vezetésének megbízására. A megbízás még ez ideig nem érkezett meg s így valószínű, hogy a közigazgatás ülése szerdáról elmarad.

* **Közlekedés a fürdőkhöz.** Idestova megnyílik a fürdő-szezon s ez évben ismét azok a nehézségek fognak előállni a fürdőközlekedésnél, mint a múlt évben. Az államvasutak ugyanis csak pár vonatot indítanak naponként a fürdőkhöz s ezek is alkalmatlan időkben közlekednek. Dr *Hoványi* Géza indítványára Nagyvárad városa már egyszer felkérte az államvasutakat, hogy a fürdővonatokat szaporítsa. Az államvasutak igazgatósága azonban a kérelmet megtagadta és csupán csak annyi változást ígért az eddigi állapothoz képest, hogy a délután 2 órakor indult fürdővonat indulási idejét a nagyváradai fürdőállomástól 2 óra 26 perczre teszi. Ez bizony alig valami. Dr *Hoványi* Géza most újabb indítványt nyújtott be Nagyvárad város törvényhatóságához. Kifejti ebben, hogy az előbbi állapot éppenséggel nem javult, pedig Nagyvárad város közönségének szüksége volna arra, hogy a két fürdőt minél kényelmesebben megközelíthesse. Aki a délutánt a fürdőben akarja tölteni, csak este 10 órakor jöhet onnan haza. A legtöbb embernek pedig nem telik, hogy a fürdőkhöz vacsorázzék; a családok pedig gyermekeikkel nem maradhatnak oly késő időig a fürdőkhöz. Ezen segített a közuti vasutnak azon vonata, amelylyel este 8 órára már haza lehetett jönni. Indítványozza dr *Hoványi* Géza, hogy a város törvényhatósági bizottsága átiratban kérje fel a magyar államvasutak igazgatóságát, miszerint még egy fürdővonatot állítson be a menetrendbe, amely naponként délután 6 órakor induljon Nagyváradról s este 8 órakor érkezék meg a nagyváradai főállomásra. Ez a vonat kielégítené a közönség igényeit. Előbb-utóbb rá kell jönni arra, hogy a mai állapotokon nem segít más, mint a villamos vasut kiépítése. Kétségtelen, hogy ehhez a városi villamos vasutnak van elsőbbségi joga, de ha erre nem hajlandó, építse ki más, csak legyen mielőbb.

* **Korlátot az Immaculata zárda elé.** Tegnap délután négy órakor csaknem végzetes baleset történt a Teleky-utcán. Az Immaculata zárdaból mentek haza a gyermekek szépen párjával egymásután. A zárda előtt 3—4 kocsi haladt el egymás mellett és közben egy lovas. A ló valamitől megijedt s a járdára ugrott. A gyermekek halálra rémülten sikoltoztak s buktak egymásra. Szerencsére a ló tovább nem lépett s így a gyermekek közül egyiknek sem történt semmi baja. Mi lesz majd akkor a zárda előtt, ha a villamos is járni fog? A zárda főnöknőnek a tanácshoz intézett kérésére ez esetből kifolyólag ismételtén föl hívjuk az illetékes hatóság figyelmét s kívánatosnak tartjuk, hogy a kijárat elé kért korlátot még a villamos megindulása előtt csináltassák meg, hogy ezáltal a szerencsétlenségnek elejét vegyék. Ugy tudjuk, szerződés szerint a közuti társaság tartozik az iskolák előtt korlátot állítani. Legyen rajta a városi hatóság, hogy a közuti kötelességét minél előbb teljesítse.

* **Drágasági pótlék a megyén.** Ha valaha volt szükség a drágasági pótlékre, úgy az csak most lehet. Nyomasztó, szinte elviselhetetlen a helyzet az egész megyében, azonban a drágaság sehol nem érezhető oly nagyon mint városunkban. Port-Arturban az ostrom alatt nem lehetett nagyobb drágaság mint itt. Nincs remény, hogy a drágaság szűnjék, sőt egyre nagyobb lesz. A városi tisztviselők is folyamodtak drágasági pótlékért, most mint értesülünk a megyei kezelő és segédkezelő személyzet nyújt be kérvényt a márczius 21 én tartandó közgyűlésre. Kérelmükben 20 százalékat kérnek megszavaztatni. Vallószinű, hogy a közgyűlés méltányolni fogja a kérelmet, annál is inkább, mert tudomásunk szerint a megyénél meglehetősen összeget tesz ki a multi-évi fölösleg.

* **A villamos lámpák dísztelen oszlopai.** Mindenkitől megköveteljük, hogy a köztereken még a kerítések is bizonyos izléssel készüljenek s a város nem ad semmit a külvárosra, izlésre. A villamos oszlopok girburbán meredeznek az ormótlan vaskalap alatt, mintha jelezni akarnák a városházán uralgó szellemet. Mikor a közgyűlésen kifogásolták ezeket a dísztelen karókat, azzal ütötték el tanács szakértő tagjai a kérdést, hogy majd befestetik a görbe oszlopokat s akkor jobban mutatnak. Itt-ott bekenették valami hamuszín vízzel pár méter mngasságig, de még ezt is lemosta az eső. Most annál inkább feltűnik ez az utcákat elégtelenítő kutya-bagosi állapot, mert a villamos vasut oszlopait díszesen befestették s ezek mellett ott szégyenkeznek a villamos lámpák otromba, festetlen oszlopai. A világrengető, félmillió koronás tervek mellett a városi mérnöki hivatal ilyen apróbb dolgokra is szakíthatna bokros teendői mellett egy kis időt, mert ezek szintén belevágnak a város csinosításába.

* **Eljegyzés.** *Stein* Miklós előnyösen ismert iparos eljegyezte Nagyváradon, *Marosy* Vilma kisasszonyt, *Marosy* Ferencz derék polgártársunk leányát.

* **A Sas eladását jóváhagyta a miniszter.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a február havi gyűlésen elhatározta, hogy a Fekete Sas és Zöldfa épületeit és területeit eladja dr *Adorján* Emil és dr *Kurländer* Edének, 816,000 koronáért. A közgyűlés ezen határozata ellen 19 városatya felebbezést adott be. A városi tanács már felterjesztette a felebbezést, sőt tegnap már az a hír terjedt el, hogy a Sas és Zöldfa eladását a belügyminiszter már helyben is hagyta.

* **A vízvezeték kiterjesztése.** A Korház utca végén lakók kérték a várost, hogy a vízvezeték főcsövet hosszabbítsák meg, s ezáltal nekik is alkalmunk legyen a vízvezeték házaikba bevezetni. A főmérnök a főcső meg hosszabbítását véleményezi Ezenkívül javasolja a főmérnök, hogy a velencei part és Kertész utca sarkán nyilvános vízvezeték kntat állíttasson fel a város.

* **A kövezési munkák kiadása.** A városi munkákra kiirt pályázatok eredménye a csütörtöki közgyűlés elé kerül. Az egyes szakmunkákra beadott legelőnyösebb ajánlatokat már közöltük. A kövezési munkálatokra több pályázó volt, de az ajánlatok csoportonként voltak osztályozva s így hosszabb számítás igényelt annak kimutatása, hogy melyik ajánlat a legelőnyösebb a városra. A városi tanács, a főszámvevő meghallgatása után a *Blayer* és társa által beadott ajánlatot javasolja elfogadásra, mert állítólag ez a városra legelőnyösebb. Ha valamely munkánál, úgy éppen a kövezésnél nem szabad csupán azt nézni, hogy olcsó legyen a munka. Az utóbbi évek kövezési munkái mutatják igazában, hogy olcsó husnak hig a leve. Lehetetlen olcsón készülni az utóbbi évben a kövezések s az eredmény az, hogy 1—2 éves burkolatot teljesen újból kell kövezni. Így bebizonyult, hogy az olcsó burkolás nagyon is drága.

* **Nagyvárad** **tiszt Vilmos császárnál.** A múlt héten fényes udvari ünnepek voltak Berlinben. Vilmos császár kettős családi ünnepet ült, házasságának 15 éves fordulóját második fia: Eitel Frigyes herceg esküvőjével együtt ünnepelték meg. Az ezüstlakodalmon és a fiatal hercegi pár esküvőjén nagyvárad ember is részt vett. A Vilmos-huszároknak tulajdonosa a császár s az ezred háromtagú küldöttséggel küldte el nászajándékát az új párnak. *Zedtwitz* gróf ezredes, *Hirsch* százados és *Fanta Géza* főhadnagy voltak a küldöttségben. A császár külön kihallgatáson fogadta a huszártiszteket és gárdatiszteket rendelt melléjük kalauzólásra. A német császár ki is tüntette a Vilmos huszártiszteket. *Fanta Géza* nagyvárad főhadnagy a *vörös sasrend II. osztályu érdemjelét* kapta. Visszajöttükben a három tisztet tegnap Bécsben audiencián fogadta a király.

* **A munkások léte a külföldön.** A magyar munkások hiszékenységét a külföldi cenzárok valósággal kiaknázák. Kicsalják magas napszám ígérettel a munkást, ki után bizonyára perczenet kap a szenzár és odakint minden adandó alkalomkor megrövidítik, úgy amint csak egy hazátlan embert lehet. Az ily külföldre csalt munkás minden oltalom nélkül valósággal az éhenhalásnak van kitéve és rendszeren a magyar államnak kell gondoskodni a hazaszállításáról. Egy ily galád manipulációk üzőire hívja fel a miniszter a törvényhatóságokat. A cég *Balabanof T.* bulgáriai takereskedő. E vállalat a magyar munkások bérét elvonja s veszélyezteti a munkás megélhetését. A miniszter körrendeletében az említett cég szenzárjait egyszerűen kitiltani rendeli el minden vármegye, illetve törvényhatóság területéről, hogy legalább egygyel megkevesbitse a külföldi magyarfalók számát.

* **Kinevezés.** A nagyvárad királyi törvényszék *Sztringó Antal* nagyszalontai járásbírói hites oláh tolmácsot a nagyvárad állandó oláh tolmácsá nevezte ki.

* **Házasság.** *Lukács Mór*, nagyvárad kereskedő leányát, *Jozefint*, tegnap eljegyezte *Molnár Sándor* nagyvárad születésű marosvásárhelyi vállalkozó.

* **Köszönetnyilvánítás.** A margitai róm. katolikus iskola javára február 14-én tartott táncvizsga alkalmával felülfizetni szivesek voltak: dr. *Szmrecsányi Pál*, *Palotay László*, dr. *Bognár István* 10—10 K, *Karácsonyi János* 5 K, 40 f., *Grócz Béla*, dr. *Karsch Lollion*, *Bundala Mihály*, *Spett Gyula* 5—5 K, *Andrássy János* 3 K, *Lindenmayer Károly* 16 K, *Zelinka János* 5 K, *Hóza János* 2 K. Adományaikért ez uton mond hálás köszönetet az *iskolaszék*.

* **Halálozás.** Övz. *Kvatkovszky György* né született *Keresztési Karolin* folyó hó 4-én, életének 76-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. A temetés tegnap délután 3 órakor ment végbe óriási részvét mellett. A temetésen a vasuti személyzet csaknem teljes számmal megjelent.

* **Tatarozások.** Az idő kissé enyhébb lett, az építkezési munkálatok mindenfelé megkezdődnek. A jogakadémia dülledező kerítését bontották tegnap. A régi kőkerítés alapjában volt rossz és így teljen újjáépítését kívánta. A másik tatarozás a vármegyházát fogja újabb ruhába bujtatni. Vasárnap *Varró Domokos* főmérnök szemlét tartott a megyeházán. Minden szobát végignézett és természetesen minden szobában talált tatarozni valót. Rá is fér egy kis ujtás a megyére.

* **Új községi orvos Sarkadon.** Nagyszalontai járás főszolgabírája jelentést tett tegnap az alispának, hogy a sarkadi községi orvos *Simon Bálint* dr állásáról lemondott. A megtartott községi választáson *Spitzer Sándor* dr lett az orvos. *Spitzer* már eddig is végezte a községi orvosi teendőket, tehát a megválasztás csak megerősítése az eddigi működésének.

* **Pörkölt az aszfalton, vagy a féktelen kerékpáros.** Szenzációs látványosságnak volt szemtanuja a sétáló közönség vasárnap délelőtt a Fő-utcán. Teli tüdővel szivta a járó-kelő publikum a jó tavaszi levegőt, amikor ezen élvezetében tányérsörömpölés zavarta meg a *Bazár-vendéglő*-ből jött ki egy inasnak látszó gyerek és két egymásra fordított tányér között valami kellemes illatú ételt hozhatott, mert kélyteli mosolylyal élvezte annak párolgó gőzét. Sajnos, irigye akadt ezen élvezetében egy ép en arra robogó biciklistában, mert alighogy lelépett a hivatalos járdáról, kénytelen volt a nagyvárad *comprimé aszfalt keménységi fokát* érzékileg megtapasztalni. Sajnosan kellett tapasztalnia, hogy ő keményebb, mint az aszfalt, de a porcellán alsóbb keménységi fokon van, mint az aszfaltnak nevezett kulimász. A tányér eltört, a pörkölt szétfolyt. A biczi-lista elakart szelelni. De volt annyi leleményesség a károsultban, hogy irigyét felkísérje a rendőrségre. Igaz ugyan, hogy elégtételt annyiban kapott csak, hogy kifizették a pörkölt árát és azt mondták:

— Eredj baza.

Ez a legkönnyebb megoldás. De a rendőrség gondolhatna arra, hogy fék nélküli biciklin, pláne ily gyakorlatlan boltossegédek vagy bárki is veszélyeztesse a járó-kelők testi épségét.

x **Dell'Ortó Károly** 56 év óta fenálló magkereskedő cég mai hirdetésére felhívjuk a n. é. közönség figyelmét!

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott ideny folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szövetek* melyen *leszállított árban bocsátom áruba*. Kivánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termében a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás utján is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

! Maradékok félárban !
! Papírtelendekelmé nagy választékban !

IRODALOM.

«A kath hitterjesztés lapjai» idei III. füzetje következő érdekes tartalommal jelent meg:

Tartalom: Wilfinger József emlékezete. — Gyász-srertartások a pogány Kinában. (folyt. és vége). — Koronázási ünnepély a silluknégereknél. Hírek a missiókból: Katholikus-üldözés a Galiák földjén. Wilfinger József egy költeménye. — Kegyes adományok.

Képek: Wilfinger József (2 arczkép után) Kina: Különböző áldozatok bemutatása; Kina: ünnepélyes pogány körmenet; Kina: zenélő ifju; Kina theázó kinaiak; Kina; kina marabuk-mohammedán papok; Kina: kina bonzok.

EGYESÜLETEK.

Bőjti előadás. A Nagyvárad Katholikus Legényegyesület vasárnap kezdte meg, mint jeleztük is már, nagybőjti hitbuzgalmi előadásait. Az első előadást *Vucskics Gyula* dr az egylet elnöke tartotta «Kereszt és munka» címmel. Az előadás telve van mély valláserkölcsi tanulással, emellett kiváló szociális vonatkozása, nagy gyakorlati értéke van. Erre tekintettel bő kivonatát közöljük mai számunk napról-napra rovatában.

Az előadás láthatólag jótékony hatást gyakorolt a szépszámú közönségre, amely mindvégig feszült figyelemmel hallgatta. A szónoklatot megelőzőleg *Halmos András* újvárosi kántor és *Galló János* egyesületi tag énekel-

tek régi magyar egyházi énekeket igen szépen, kellemesen. *Almosdy Teruska* pedig harmóniumon játszott.

A Régészeti egyesület gyűlése. A Biharvármegyei és Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egyesület választmányja 1906. márczius 7-én szerdán délután fél 4 órakor a vármegyház kistermében ülést tart, melyre a választmány t. tagjait ezennel meghívja. Nagyvárad, 1906. márczius 5. Az elnökség megbízásából: dr *Tóth Szabó Pál* egyleti titkár.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Gül Baba.

Szerda: Gül Baba.

Csütörtök: Nőuralom (Szigligeti Ede születésnapja.)

Péntek: Párbaj.

Szombat: Gyurkovits leányok. (Kardos Andor mint vendég.)

Vasárnap: Gül Baba.

Gül Baba.

Huszka Jenő a magyar operettek sorába egymás után illeszti bele a szebbnél-szebb alkotásokat. A lány operett-dallamok kifogyhatlanul teremnek keze alatt s olyan szerencsés szövegíró, mint *Martos Ferencz* adván hozzájuk a csengő rimeket, természetes, hogy a siker nem is marad el.

Martost a kedves, poétikus históriák ihletik; *Bob* herceg költője mindig hű marad az ideális szerelemhez s közönségének öröme az ideális szerelmet diadalra is viszi úgy a *Bob* hercegben, mint *Aranyvirágban* s a *Gül Babában*. A két elsőől csak abban különbözik *Gül Baba*, hogy ez már hazai földön játszik.

Budavára török csodatevő bölcse, *Gül Baba*, nevének megfelelőleg, csakugyan a rózsák atyja. Atyja azonfelül a legszebb török virágszálnak, a bájos *Leilának*. Egy vállalkozó szellemű magyar kobzos, *Gábor* diák elég vakmerő beleszeretni a török remete leányába s szerelmét azzal véli legjobban kimutatni, hogy *Gül Baba* kertjéből letört rózsával kedveskedik neki. Természetesen azonnal elfogják s a budai basa halálra ítéli.

Gábor diáknak van egy utolsó kívánsága: utolsó napját *Gül Baba* kertjében akarja tölteni. Ott megkedvelteti magát *Gül Babával* is, úgy hogy *Leila* bevallja atyjának, hogy ő is szerelmes a vakmerő gyaurba. A jóságos *Gül Baba* szivesen segítene most már *Gábor* diákon, de nem lehet. Legfeljebb valami csoda segíthet, ha például *Allah* a kert elpusztításával adná jelét annak, hogy *Gábor* deák kivégzését ellenzi...

A gondolat megtetszik *Gül Babának*. Fájó szívvel bár, de letarolja gyönyörű kertjét s bejelenti a csodát: *Allah* kipusztította a rózsákat. A »csoda« által megmenekült *Gábor* deák s feleségül veszi *Leilát*.

A kedves történet ötletes dialogokban, pattogó versekben már önmagában is leköti a néző figyelmét, a hozzáirt tüzes magyar, majd meg lány keringőzene valósággal elbűvöli a közönséget. Ha sokban emlékeztet is a zene az *Aranyvirágra*, néhol *Bob* hercegre, általában igen kellemes, fülbemászó dallamai vannak, a melyeket lehetetlen nem élvezni.

A főszerep *Gábor* diák természetesen primadonna háborut jelent. *Casus belli*. Vasárnap *Aradi Aranka* játszotta, tegnap *Gerlaci Hermin*. Mind a kettőt a kertészeti művészi alkotásaival fogadták, s mind a kettő meg is érdemelte. *Aradi Aranka* igen kedvesen énekelte élénken is játszott, hanem azért az igazi pajkos, *Gábor* diák *Gerlaci Hermin* volt. Fess alakja

tüzes táncza, könnyed, eleven játéka mind előnyére voltak; ebben a szerepében éneke is sokkal sikerültebb, mint máskor.

Tihanyi Gül Babája kabinetalakítás. Mély érzés, komolyság és igazi keleti fatalizmus ömlött el játékaiban. A hogy a rózsákat kiszaggatja, az maga mesteri jelenet. Hasonló pompás alakítás **Palásthy** Mujkó cigánya. Csillogó humor alatt kitünő cigányos érzést tudott kifejezésre juttatni. **Bérczi** és **Bognár** is sok derűtséget keltettek.

Bárdos Irma (Leila) kedvetlenül játszott, a mi ilyen jó szerepe mellett meglehetősen érthetetlen. A kar az I. felvonás bevezető énekét és a II. felvonás táncjelenetét jobban összehozhatta volna.

Természetes, hogy a színház mindkét estére zsufolásig megtelt.

Dr. K. A.

TÁVIRATOK.

Nemzetközi szocziálista gyűlés.

Budapest, márcz. 5. (Saját tud. táv.) Brüsszelből jelentik: A nemzetközi szocziálista szövetkezet választmánya tegnapi ülést tartott, melyen Jaurés, Bebel és más külföldi szocziálista vezérek is jelen voltak. 9 órai tanácskozás után egyhangulag elfogadták a következő javaslatot:

Mihelyt a háboru veszedelme közeledik, a fenyegetett országok szocziálistái fogjanak kezét, hogy a háborút megakadályozzák. E végből lépjenek össze a nemzetközi választmányok titkárai s hiúsítsák meg a hatalmak háborus tervét.

Este 8 órakor nemzetközi gyűlés volt, melyen 4000-nél többen vettek részt.

A marokkói kérdés.

London, márcz. 5. A Timesnek jelentik Washingtonból: Itt az a hír van elterjedve, hogy Berlinben véglegesen elintéztnek tekintik a marokkói kérdést s hogy Vilmos császár legkésőbb ki fogja jelenteni, hogy Német- és Francziánszág megegyeztek.

Páris, márczius 5. Welsersheimb gróf magyar-osztrák delegatus az algezirai ügyre vonatkozólag kijelentette, hogy nem követi vakon Németországot, egyszerűen a maga véleményének adott kifejezést, mikor azt mondomta, hogy a rendőrségi és bankkérdést az összekuszálás fenyegeti.

NYILTTÉR.

Magántisztviselők Egyesülete
körhelyiségnek alkalmas

nagyobb lakást

keres május 1-ére a város központján.
Írásbeli ajánlatok a lakbér pontos megjelölésével **Fried** Ferencz főtitkárhoz (a Föncére biztosító társaság fő-ügynöksége) czimzendők. 1527

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, márcz. 5.

Buza okt. — — — —	16'82
Rozs okt.-re — — — —	17'12
Tengeri április 1906 — — — —	14'—
Zab ápr.-ra — — — —	13'64
Repcze aug.-ra — — — —	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 márcz. 5 én

Magyar aranyjárdék 4% — — —	113'50
Magyar koronajárdék 4% — — —	95'15
Magyar keleti vasuti államkötvény 4% — — —	86'25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — —	96'—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény — — —	96'50
Magyar gyermekjegy-kölcsön — — —	218'—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön — — —	161'—
Osztrák járdék papírban — — —	99'55
Osztrák járdék ezüstben — — —	100'75
Osztrák korona járdék — — —	118'—
Osztrák járdék aranyban — — —	100'—
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	160'—
Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16'20
Magyar hitelbank részvény — — —	671'—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — —	672'—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	673'—
20 frankos frankos (Napolendor) — — —	19'09
Német birodalmi márka — — —	117'32
London vista — — — —	240'50
Páris vista — — — —	95'62
20 márkás arany — — — —	23'48

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad kereshedelmi és iparkamara.

883—1906 szám.

Pályázat törekvő iparossegédek számára.

Hivatalos hirdetemény.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur a szakmájukban leendő további kiképzés céljából alapított 600 koronás utazási ösztöndíjra pályázatot hirdet.

A pályázati folyamodványban igazolandó: a folyamodó lakheye, családi viszonyai, erkölcsi magaviselete, foglalkozása, előképzettségi, esetleg nyert kitüntetései, nyelv-ismeretei, továbbá, hogy katonai kötelezettségének eleget tett-e, s biztosítva van e valamely külföldi gyárban való alkalmaztatása, vagy külföldi szakiskolába való felvétele.

Pályázónak kötelezettséget kell vállalni arra nézve, hogy visszatér hazájába. Azok, akik katonai kötelezettségüknek eleget nem tettek az ösztöndíjra nem számíthatnak. A pályázat részletes feltételei a kamarai irodában a hivatalos órákban d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Pályázati határidő: 1906 április 15. Az ezen időn túl beérkezett folyamodványok figyelembe vehetők nem lesznek.

Nagyvárad, 1906. márczius hó 5.

A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara:

Huzella Gyula, dr. **Sarkadi Lajos,**
kir. keresk. tanácsos, elnök. titkár. 1426.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Megnyilt

Kálmán Ferencz

férfi- és fiu-ruha

nagyáruháza

Fő-utca 5. sz.

Czillér áruháza mellett.

Modern, mesteri szabásu,

kiválóan tartós

férfi- és fiu-ruhák

mérsékelt szabott

árak mellett vásárolhatók.

Különlegességek

gyermekruhák

és felöltőkben.

Nagy raktár

gyász-ruhákban.

Csalhatatlan csodás eredmények.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító-teáját, mert csak ez tudott megszabadítani erős reumámtól.

Tisztelettel **Dorn C. F.**

London 46. Museum Street, a British Muzeum mellett.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el Nagyságodnak legtisztelendőbb köszönetemet kifejezni a küldött Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teáért, miután két teljes esztendőn keresztül lábaimon rettenetes reumával kínlódtam és az ön vértisztító teájának használata által ettől megszabadultam, amit tehát most és a jövőben a közönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettje

Ruhstörer Henrik, adóbeszedő.

Kapnátó Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerárakban és drogueriakban.

Hirdetés.

A **NAGYVÁRADI HITELBANK** részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyereménykötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

kölcsönt nyújt.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfelsőbb 3-4 watt fogyasztással gyertyáknak, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyáknak 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város részére 1906. július hó 1-től 1909 június hó 30-ig terjedő időben szükséges irodaszerek szállításának vállalatba adása céljából 1906. évi március hó 29-ik napján d. e. 10 órakor a városház tanácsstermében árlejtést fogok tartani.

Ajánlatot írásban zárt ajánlat utján lehet tenni s bánatpénzül 400 koronna teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban, mely bánatpénz, vagy az ennek letételét igazoló pénztári nyugta a zárt ajánlathoz lesz csatolandó.

A zárt ajánlatok a fent kitett határidőig alulírott kezeihez adhatók be s azok ajánlattevőket azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ajánlattevők azt, hogy az árlejtési feltételeket, a szükséglet kimutatást és mintákat ösmerik s azokat magukra nézve kötelezőknek elfogadják, az ajánlatban világosan kitenni kötelesek.

Az árlejtési feltételek, a szükségleti kimutatás és a minták alulírott hivatalos helyiségben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1906. évi február hó 28-án

Komlóssy József

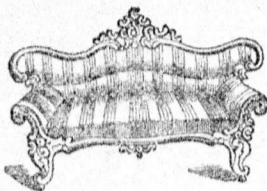
tanácsnok, mint az árverési
különbőség elnöke.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a

Magyar Műbútorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth-utca.

Építési anyag-raktár.

Van szerencsém a t. építő- és építelő-közönség nagybecsű ludo-
mására hozni, hogy helyben *Színház-utca, Adorján-házban* egy

C E M E N T R A K T Á R T

nyitottam.

Miután sikerült a Gurahonczy cementsgyár kizárólagos főraktárát meg-
kapnom, ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb minő-
ségű cementet a legolcsóbb árban számíthatom.

Továbbá ajánlok meszet vagononként helyben vagy bármely vasúti
állomásra szállítva, a legolcsóbb napi árban aszfalt, fedél és elszige-
telő lemezt, gipszet, carbolineumot, menyezetnád-fonatot, min-
denféle hornyolt és hőmezővászárhelyi tető-cserepet.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve

teljes tisztelettel

1522.

Weisz József.

Pesti hazai takarékpénztári sors- jegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél
napi áron számítjuk és
elegendő, ha a vevő a
vételnél 30 koronát le-
fizet, a hátralékot tet-
szés szerinti részletek-
ben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház). 1512.

Alapított . 1850.

Alapított . 1850.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek ajánlan;

legkitünőbb

vető-magvaimat.

Valódi eredeti kitüntetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek, sárga ;

Mammuth óriás, hosszú, vörös ;

eckendorfi, olajbogyó sárga,

palackkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes,

francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, búkköny, len,

paprikaköles, kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konykakerti

virág magvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a
legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel:

Dell'Ortó Károly

magkereskedése

a »Zöld Koszorú«-hoz

Nagyvárad, Szent-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan

* teljesíték csomagolási költség nélkül. *